

א. רדיפת הרבניים על ידי הקראים והצלת הרבניים

לפי פקודת הכליף והוזיר. שורות 15-1.

- 1 לפנינו מצדם מה שקרה והובעה הבקשה שיחוסל² הדבר בלי (הטלת) חנאי¹ [הובא]
- בין לטובתנו בין לרעתנו³
- 2 והוסכם לכך (מצדנו), אך הם לא קיבלו (זאת), כי אם אמרו: הגיעה שעתנו!⁴ אך זה היום
- 3 שקוינוהו מצאנו ראינו.⁵ היכו אפוא בלי רחמים: כוהנים ותלמידי חכמים היו מוכים
- 4 ומובלים⁶ וישראל בוכים צועקים והם שמחים, עד שנקרא עליהם ואם לא השחק
- 5 היה לך ישראל אם בגנבים נמצאו כי מדי דבריהם בס יתנוודדו.⁷ הלואי שאותם הזקנים,⁸
- 6 אשר תמכו בדברי השוא שלהם, היו רואים אותנו כמשתדלים⁹ כמו חבריהם, שהם
- 7 בעלי שיטות שונות, איש איש ושיטתו,¹⁰ ו(רק) כשיש (דיון ו)דברים ביניהם ובין הרבניים,
- 8 כולם מסכימים פה אחד להכרית את שמם מן הארץ¹¹ ואוסרים נפלה לא תוסיף קום.¹²
- 9 שכתו האנשים את דבר החכם והאלהים יבקש את צדק¹³ וכי הוא, יתעלה, לא כלו רחמיו מן
- 10 האומה הזאת חסדי ה' כי לא תמנו וגו';¹⁴ כי אם הם חדשים לבקרים וגו';¹⁵ ~~אשר לא ידעו~~ שעה שהתיאשנו, שיווענו
- 11 עד אשר ריחם עלינו. כמה נשים וילדים היו צמים, נמנעים מאכילה בשר, כמה גידלו שערם עד עת
- 12 רחם!¹⁶ כי אם הובגה ורחם וגו'.¹⁷ ואני, כל פעם שאני מהרהר במה שקרה ותוהה כיצד התרחש נס

13 זה, הריני אומר מאת ה' היתה זאת וגו' ¹⁸ ומודה לאל ברוך ה' אלהי

אבותינו אשר נתן כזאת א

14 בלב אדוננו המלך, ¹⁹ לעולם יחיה, ²⁰ ובלב אדוננו המשנה, ²¹ יצליחו האלהים,

לדבר בשלומנו ולדרוש

15 טובחנו. ²² יתרום שמו לעדי עד!

ב. בקורת בעמדת הקראים. שורות 15-25.

15 מי שמע כזאת מי ראה כאלה וגו'. ²³

אמרו לאלהים מה

16 גורא מעשיך. הם בטחו בשריהם וסופריהם ועשיריהם והקרובים אל ²⁴

המלכות

17 ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר. ²⁵ מה נשיב לה' כל חגמולוהי עלינו. ²⁶

הוי זקן ²⁷ ~~שלי~~, בלבי אש

18 יוקדת בגלל אנשים אשר הגיעו עד הקצה (במאמצייהם) לאבדנו! הם

קוראים לעצמם "השושנים" ולזולתם "הקוצים". ²⁸ הם, (מביניהם), מכנים

19 "משכילים" ואינם תמימי דעת מי מהם המשכיל. וכי אינם מחבישים? ²⁹

מי מאתנו הוא הזקוק

20 לחברו לגבי כל מצוות ישראל שאינן כתובות, אנחנו או הם? הרי

יכלו להסתפק

21 צאצא ביניהם לבין ריבונם במה שמדי זכרם אותו היו צריכים להתבייש

ולומר "אף על פי

22 שהאל, יחעלה, נתן לנו מעמד נכבד בשירותו של מלך, אין אנו מגיעים

~~ללא עזרן אחרת. אולי אלהים עצמו (לא זרענו)~~

ל(דרגתם של) חברינו. "חאזקהיהם (להשגנו מה שיש ל)חבריהם"

23 טוב אשר תאחז בזה וגם מזה וגו'. ³⁰ אין אנו בטוחים בפני תפילה לרעתנו

מצד זולתנו. גדולה מזו: הם העמידונו בדרגת

24 מי שהאל אינו מקבל תפילתם! ואם זאת דרבחנו בעיניהם, למה

הם מבקשים להתרבות

25 על ידנו או להתחתן בנו? אסור להם דבר זה!³¹
³²

ג. נסיונות הגאון להרגיע את המוני הרבניים. שורות 25-30.

25 אולם אני--³³ אלהים יודע

אין נהגתי לדבר

26 אל חברינו כששמעתיים אומרים "אנו רוצים להיבדל מבני אדם אלה בגלל

האיבה שהם הראו

27 כלפינו³⁴. "אומר הייתי: "אחי, לא נאה (יחס כ) זה בינינו! הרי

מצינו ש(אף) השבטים אשר

28 היו עובדי עבודה זרה לא נמנעו בית יהודה מלהתחתן בהם. הם אחינו.

29 אם לא יהיה חנאי לרעתנו, יהיה נאה מצידנו שלא לגמול להם על מה

שקרה לנו מצידם."

30 אלה הם דבריי.

ד. הופצה שמועה שהקראים שרפו במורים צורות של מנהיגי

הרבניים. אע"פ שראשי הציבור הכחישו הדבר, הוחלט על

חרם באסיפת עם נגד רצונו של הגאון. שורות 31-עמ' ב' 2.

30 והנה הפיצו חברינו שמועה שהם צרו צורות שלושה³⁵

³⁶
אישים בפורים

31 ושרפו אותן, והעידו ביניהם עליהן. הזמין הזקן אבו אלברכאת, חבוא

עליו ברכה,³⁷

32 את אלה שאמרו זאת לבית-דין והכחישו. נזף בהם ואמר להם: אם

עדויותיכם הן מסוג

38

33 זה, הרי אתם מכלי עולם. אחר כך בא חברו אבו עלי מוחסן, ייזכר

לשוב, 39

40

34 והודיעני והודיע את הזקנים ורמו שאין [דרך לחסל] (עניין) א

השמועה הזאת אלא

35 בהכרזת חרם על מי שעשה מה שנאמר ועל מי שהפיץ שמועת שוא מתוך

כוונה לסכן נפשות.

36 ונעשה דבר זה ביום העניית על אצא מגרש האספות שבשוק היהודים.

ונקהל הקהל

שולים

ואמרתי לפניהם⁴¹ מה שהיה אפשר (לומר): המעט לנו את עון פעור⁴²

ומה שנעשה לנו, עד כדי שנעשה אנחנו דבר שבו נגדיל ונחדש את

המחלוקת! ענה הקהל: החרם והחרם-- הרי אנחנו סובלים נוראות

א מדיבוריהם, אף על פי ש(קרה הדבר) נגד רצוננו-- כדי שלא נמשוך⁴³

עלינו האשמה שמאחנו יוצא דבר זה. והיה...⁴⁴

עמוד ב'

1 החרמנו⁴⁵ החרמנו, הצטערנו רבים מהם על כך, לפי שידעו שהם היו עושים⁴⁶

2 זאת.

ה. דברי ביקורת חריפים על "החבר" (עלי בן עמרם

השליח), שמקבל המכתב היה ממליץ עליו. שורות 2-38.

2 ואשר למה שאמרת, זקן ^{יָקָר} ~~שָׂדֵה~~, בעניין האיש אשר הייתה חקווה שיסייע

3 את חבריו בפעולות גאות,⁴⁷ לא זו בלבד שלא סייע, אלא (הגיע לידי

כך ש) הזולת היה (נתון) בכפו⁴⁸ ונתקיימו

4 בו דברי הכתוב "ויהי עם הארץ מרפים ידי עם יהודה ומבהלים אותם

לבנות.⁴⁹ אני

- 5 יודע שהוא נושא פני⁵⁰ אנשים⁵¹ מפני שהם תומכים בו. ורוצה האיש
שאתנהג לפי עצמו.
- 6 לא הספיק לו שעורר סכסוך ביני ובין הבבלים על ידי המכתבים אשר
הכריחני לכתבם,⁵² מפני
- 7 שבית הכנסת (הירושלמי?) הקציב לי שישית (מהכנסותיו?), ודרכת
(של הבבלים) אצא לדרוש (תשלום חובות) שהגיעו להם (לפנים). בלי
הרף היה כותב מכתבים לאמור: באלהים,
- 8 באלהים, אל תתמהמה לכתוב אל קהילת הארץ-ישראלים, כדי שלא תפסיד
אאאאאאאא את ה"רשות"⁵³ של ארץ ישראל
- 9 ואני, בתמימותי, נשמעתי לו. דומה שרצה שאמסור לו⁵⁴ את ה"רשות"
בכל ההכנסות
- 10 ממצרים, על מנת שיקחם לעצמו, או להשתמש בהם לצרכיו⁵⁵ אא או
להפנותם אל מי שירצה, ואני אצא ריקם.⁵⁶
- 11 הקרן בידי והעטין בידו!⁵⁷ אכן התפלאתי, זקן ^{יָרֵךְ} ~~שֶׁ~~, שאמרת: מי
שאתה רוצה לעשותו לאיש שלומך,
- 12 אל תכעיסהו.⁵⁸ אני לא הכעסתי אותו, הוא הכעיס אותי בנסותו לרמות
אותי, כסבור שלא אגלה את
- 13 מזימותיו⁵⁹ רוצה הוא שיסמכו בני אא האדם על סברתו. כשהוא רואה
בני האדם נוטים לכיוון אחד, נוטה
- 14 הוא לכיוון אחר כדי להראות שהכול זקוקים לו. עכשיו מה העיר חמתו?
האם מישחו זולתי היטיב עמו יותר?⁶⁰
- 15 את ה"חברות"⁶¹ כבר קיבל, מי שרצוי לו להופיע לפניו למשפט, יעשה
כן, ומי שבחר בזולתו,
- 16 מה (זכות) בידו להתנגד לו? כמוהו כזולתו; יתר על כן! זולתו
בקי ממנו. ואם ללכת לפי הדין

- 17 אין לו רשות לשפוט ביחידות, לפי שאמרו "אל תהי דין יחידי שאין
דין יחידי אלא אחד",⁶³ והדין הוא:
- 18 דיני ממונות בשלשה, גזלות וחבלות בשלשה וגו',⁶⁴ וכפי שביארו
את הטעם: אם באו
- 19 בעלי הדין ושמעו (השופטים) דבריהם והציגו (בעלי הדין) ראיותיהם
ובדקו אותן⁶⁵ (השופטים) ואחר כך הסכימו שלושתם
- 20 על דעה אחת, (הרי) טוב ויפה. אם הסכימו שניים על דעה (אחת) ואחד
הוא בעל דעה (אחרת), הולכים אחרי
- 21 דעת השניים, בתנאי שאין ביניהם ובין בעלי הדין איבה. אבל דין
אאאא יחידי אינו מותר,
- 22 מפני שאין ביטחון שאינו נוטה לצד אחד לרעת האחר. לא יעלם ממך,
זקן יקר-- יהי ה' בעזרך--
- 23 פסק הדין אשר פסק (החבר הנ"ל) בעניין רעך אבן אלרק⁶⁶ ואחרים.
כמה פעמים כתבתי אליו בדרך סודית,
- 24 כדי להדריכו בדרך הטובה! הוא אדם שזחה עליו דעתו. אלהים יודע כי
הנני שואף בכל
- 25 כוחי לתיקון הבריות ואין הדבר עולה בידי, על אחת כמה וכמה אצל
מי שמטרתו להשיג (סיפוק)⁶⁷ תאוותיו. וכי לא פיתחו
- 26 יצרו לסמוך פח⁶⁸ לאדוני הזקן אבו דורה אצל היריבים, עד שהסיתו
כלפיו דברים
- 27 עזים, כשהוא היה יושב⁶⁹ יהי ה' נגדי, אם כתב אליי הזקן
אבו דורה-- ייזכר לטוב-- (אי פעם)
- 28 ולא היו כל דבריו "באלהים באלהים, אני מתאוה לשלוש!" והנה
מכתביו מעידים על אופיו הטוב.

- 29 יאריך ה' ימיו! ומכתבין דומים ל(של)ו: אחס מבקשים ממני דבר שאיננו ביכולתי, כיון שהעם הפשוט נעשה חזק
- 30 ממני.⁷⁰ לו אמרתי דבר שאינו לרצונם, לא היו שומעים בקולי, כי היריבים שמו בלבבותם
- 31 אש לא תכבה. ואף על פי כן היריבים משחוקקים לפירוד יותר מן הרבניים.⁷²
- 32 ובנוגע אליי התוצאה בעניין זה -- שמגנים אותי משני הצדדים, ואותו הדבר בעניין החבר הזה,
- 33 אשר הויק לעצמו: הוא בא אל אנשים אשר סיכנו את חייהם והקריבו רכושם.⁷³
- 34 והוא מחרחר ריב ביניהם ומסית בהם ובכם את היריבים, והם אומרים: "הגיעו המגרבים לגדולה!
- 35 (המגרבים) פיתו את ארץ ישראל והמגרבים פיתו את מצרים". תאלמנה שפתי שקר! ואתה
- 36 אומר, זקן יקר, מי שאתה רוצה לעשותו לאיש שלומך, אל תקומם אותו נגדך! אם הוא לא יהיה לאיש שלומי
- 37 אלא בקוממי נגדי מי שעמד לי בשעת מצוקתי, אל נא יהי איש שלומי לעולמי! ואיש כמוך⁷⁴ -- ישמרך אאאאא
- 38 ה' -- לא יעלם ממנו מה שציווה אדוננו דויד לפני מותו את שלמה ולבני ברזלי וג' (העשה חסד)